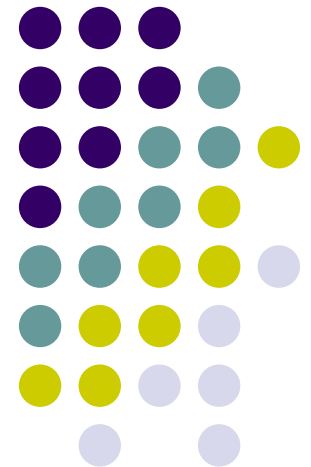

DRM vs URL:s inskränkningar

JD Viveca Still

XXIII Nordiska konferensen i rättsinformatik

Det rättsliga skyddet av DRM

Dir 2001/29/EG

- **Tekniska skyddsåtgärder**

- Förbjudet att kringgå tekniska skyddsåtgärder
- Förbjudet att tillverka, importera, sprida, sälja, hyra, marknadsföra, eller inneha i kommersiellt syfte tjänster eller produkter som
 - a. marknadsförs eller utannonseras i syfte att kringgå, eller
 - b. endast har ett begränsat kommersiellt intresse eller användningsområde utöver att kringgå
 - c. huvudsakligen är utformade, konstruerade, anpassade eller framtagna i syfte att möjliggöra eller underlätta kringgående av en effektiv teknisk åtgärd.

- **Information gällande rättighetsförvaltning**

- Förbjudet att ändra eller avlägsna information gällande rättighetsadministration
- Förbjudet att tillhandahålla verk från vilka information gällande rättighetsadministration avlägsnats

Varför rättsligt skydd av DRM?

- Säkerställande av upphovsrätten i den digitala miljön
- En naturlig frihet för rättsinnehavaren
- En förutsättning för e-handel
 - minskar transaktionskostnaderna
 - minskar rättsosäkerheten i en global miljö
 - ger adekvata incentiva

Rättsligt skydd av DRM inte oproblematiskt

- DRM är i grunden blind för upphovsrättens begränsningar, dvs
 - verkshöjdskrav
 - skyddstider
 - upphovsrättens inskränkningar
- OBS! Det rättsliga skyddet av tekniska åtgärder i fokus, skyddet av information gällande rättighetsförvaltning ter sig mindre problematiskt

Grundläggande problem

- Inskränkningarna = **frihet** att nyttja verk och andra alster, inte **rättighet**
- DRM innebär en ny möjlighet (ny typ av) förfogande inom upphovsrätten

EU:s regim

- **Obligatoriskt skydd av vissa inskränkningar** (art 6 punkt 4 st 1)
 - Fotokopiering
 - Mångfaldigande i bibliotek, muséer, arkiv, utbildningsanstalter
 - Efemära upptagningar i radio- och tv-verksamhet
 - Time-shifting i sociala inrättningar
 - Användning i illustrativt syfte inom undervisning eller vetenskaplig forskning
 - Användning för personer med funktionshinder
 - Allmän säkerhet, korrekt genomförande av eller rapportering av administrativt, parlamentariskt eller rättsligt förfarande
- **Tillåtet skydd av privatkopiering** (art.6 punkt 4 st 2)
- **E-handelsklausul** (art 6 punkt 4 st 4)
 - Ovanstående gäller inte *“verk eller andra alster som gjorts tillgängliga för allmänheten i enlighet med överenskomna avtalsvillkor på ett sätt som gör att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer”*

Lösningssmodeller

1. Rätt att kringgå (the right to hack)
 - Tillämpats i USA
 - Betydelse då lagliga marknader för produkter och tjänster för kringgående förbjuds?
2. Särskilt skydd av inskränkningar
 - Tillämpats i EU
 - Undergrävs av att valet av inskränkningar inte motiverats, inskränkningarna inte obligatoriska, verkställandet inte harmoniserat och kostnadseffektivt, e-handelsklausulen omintetgör i praktiken
3. Positiva användarrättigheter
 - T.ex. rätt att framställa säkerhetskopior, time-shift, space-shift, plattformfrihet,
 - Ingen enighet om vilka dessa rättigheter borde vara

Lösningssmodeller

4. Snävt utformat skydd av tekniska åtgärder
 - USA; förbjuder inte kringgående av teknisk åtgärd till skydd för upphovsrättsligt relevanta åtgärder
 - EU; proportionalitetsprincipen, befrämjande av samverkansförmåga mm.
 - Jfr dock utgångspunkten; de minimis anknytan till upphovsrättsligt skydd
 - Det nationella genomförandet haltar
 - Norden; inget skydd för tekniska åtgärder som hindrar en användare som lagligen fått verket i sin besittning från att lyssna eller se på verket
 - Jfr. Superdistribution; lagligen fått verket i sin besittning, men rätt att lyssna eller se på verket kräver särskild auktorisering
5. Fair use by design
 - Säkert bra utgångspunkt ur business-synvinkel
 - Kan jämföras med användning av automatiskt beslutsfattande vid rättstillämpning i domstol

Lösningssmodeller

6. Konsumentskydd

- Tandlöst; betoning på plikt att informera

7. DRM som opt-out-system

- DRM som alternativ till upphovsrätt ter sig främmande i kontinental rätt; DRM gäller mot tertius till den del det effektivt kan genomföras, men DRM vanligen inte 100 % säkert. Avtal kan inte jämföras med en rätt (som gäller mot tertius)

8. Förbud mot DRM-system

- Verklighetsfrämmande

Ytterligare lösningsmodeller?

- Dags att
 - frångå fokuseringen på upphovsrättens inskränkningar
 - erkänna att rättsinnehavarna fått en ny rätt att råda över innehåll
 - **söka efter att balansera rättsinnehavarens nya förfoganderätt med utökad frihet (för icke-kommersiellt nyttjande) i de fall rättsinnehavaren inte nyttjar sin möjlighet till skydd genom DRM**
- Dessutom
 - större fokus på frågan om samverkansförmåga
 - ifall behov av obligatoriska inskränkningar eller positiva användarrättigheter, internationella regler nödvändiga
 - Myndighetsövervakning av marknaden/kommunikationsmiljön
 - utökad behov av effektiva rättsskyddsmedel ifall inskränkningar, användarrättigheter ges betydelse